

Dokumentation av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Förskolan Mineralen Östhammars kommun

2023

Innehållsförteckning

- 1. Utvärdering av föregående dokumentation**
- 2. Barnens deltagande i dokumentationsarbetet**
- 3. Främjande arbete**
 - 3.1 Trygghet
 - 3.2 Självkänsla
 - 3.3 Empati
 - 3.4 Respekt
- 4. Förebyggande arbete**
 - 4.1 Kartläggning av riskfaktorer
 - 4.2 Målformulering
 - 4.3 Insatser
- 5. Åtgärdande arbete**
- 6. Förankring**
- 7. Uppföljning och utvärdering**
- 8. Bilagor**
 - 8.1 Definition av begrepp
 - 8.2 Lagtexter
 - 8.3 Reflektionsprotokoll
 - 8.4 Jämställdhetsplanering
- 9. Källor**

1. Utvärdering av föregående dokumentation

Redogör för de åtgärder från förra året som genomförts såväl som de som inte genomförts.
Redogör för vilka mål som uppnåtts samt hur ni vill gå vidare.

Aktiviteter & material:

För att förebygga diskriminering och kränkande behandling har vi under höstterminen genomfört dessa aktiviteter på Förskolan Mineralen:

- Vi använder oss av appen "Polyglutt" och läser böcker kopplade till barnkonventionen. Vi uppmärksammar olikheter och barns lika värde genom att b.la. rocka sockorna.
- Vi har använt oss av annat material kopplat till Barnkonventionen så barnen har kunnat samtala mycket kring bilder i matsalen samt på hemvisten. Vi har även arbetat med Okej med dig materialet där barnen tagit till sig superhjältarna. Vi har dramatiserat, använt oss av sång och musik både inomhus och utomhus. Vi har projicerat upp mycket material till temat.
- Vi har pratat om känslor och barnen har fått tolka sina känslor utifrån våra teman. Barnen har kunnat sätta ord på sina känslor. Vi skapade Babblarnas kompisbollar där barnen fick skriva hur man är en bra kompis eller så skrev vi åt barnen. De sitter på väggen där vi har våra stora babblare.
- Våra rättigheter har vi kopplat ihop med Astrid Lindgrens verk, såsom Emil och Pippi. Vi har pärlat barnens rättigheter enligt barnkonventionen. Vi har gjort stophänder och självporträtt. Vi har läst barnlitteratur kopplat till temat. Vi har lekt lekar gemensamt på hemvisten som pomperipossa, hunden och benet samt sånglekar. Vi har också haft gemensamma samlingar för att stärka gruppkänslan samt ge de yngre barnen förebilder.
- Vi är aktiva och närvarande pedagoger, är där barnen är. Vi lyssnar in barnen och delar in barnen i smågrupper för att skapa trygghet till både oss pedagoger, andra barn och de nya lärmiljöerna. Vi har också jobbat med:
 - Självporträtt
 - Rutinsituationer
 - Kompissolen
 - Trygghetsvandring
 - Djuren på Djuris - www.ur.se
 - Trygghetsvandringar
 - Snick och Snack
 - Integritetsveckor
 - jämställdhetsplaneringar

Mål som uppnåtts:

- Vi har sett att barnen tydligt kan säga stopp.
- De värnar om sin integritet.
- Barnen har lärt sig om sina rättigheter
- Barnen går till Babblarna och påminner varandra om vad de skrev på kompisbollarna
- Stärkt gruppkänslan
- Deras identitet har stärkts och förståelsen för andra har ökat.
- De får en trygghet till oss och närhet till sina känslor samt vågar uttrycka dem.

Vi upplever att vi har trygga barn på Förskolan Mineralen, barnen vågar säga ifrån/ komma och säga till vuxna om något känns fel. Under hösten -22 har vi sett att barnen överlag känner sig trygga utomhus och inomhus när vi tittar på resultatet från trygghetsvandringarna.

Hur går vi vidare?

Jämställhetsplaneringarna som finns beskrivna senare i detta dokument finns inskrivna i vårt pedagogiska års-hjul. Dessa planeringar gör det förebyggande arbetet levande och ständigt i fokus. Vi ska vara nära barnen, bland annat visa att det barnen har att säga är viktigt och hjälpa dem och visa att de har rätt till alla sina känslor. Uppmuntra barnen att testa nya utmaningar som kan bidra till en bättre självkänsla, känslan av att "jag kan!". Genom att vara närvarande blir det också lättare att kunna stötta barnen i konflikter, eller förebygga konflikter. Vi reflekterar över vårt förhållningssätt, är lyhörda och tar tillvara på barnens intressen. Medvetenheten om att vi vuxna är förebilder och agerar utifrån det i alla situationer är viktig.

Barnen kan ofta se sina egna känslor, men det kan vara svårare att se hur deras agerande påverkar andras känslor. Vi har material om känslor tillgängligt som hjälper barnen att sätta ord på andra barns känslor och samtalar tillsammans om situationer som kan uppstå. Både genom böcker och med musik. Vi vill under 2023 jobba mer med nya känslkort. Arbeta utifrån barnens intresse tex superhjältarna från okej med dig materialet. Upprepa beprövat bra material. Vi vill använda oss av mer litteratur på temat. Vi vill också använda oss mer av leken tex handdockor och dramatisera.

Vi behöver revidera trygghetsvandringarna något för att några områden saknades som vi skrev dit i hösten -22 trygghetsvandringar.

2. Barnens deltagande i dokumentationsarbetet

Barnen ska vara delaktiga och medverka i dokumentationsarbetet, till exempel trygghetsvandring, barnintervjuer, Kompis-sol.

Barnen är delaktiga i verktyget genom att alla avdelningar på Förskolan Mineralen genomför Trygghetsvandringar. Pedagogerna ställer frågor längs vägen om hur det känns att vara i just den här miljön. Vi skapar tillsammans med barnen olika varianter av "kompis-sol" där barnen är med och diskuterar hur vi bemöter varandra på förskolan. Det är barnens ord som blir nedskrivna.

Vi är lyhörda och tar vara på barnens idéer och önskemål. De får på så vis vara med och påverka verksamhetens innehåll och avdelningens utformning. De får bl. a påverka de olika fokusområdena genom att välja litteratur på biblioteket.

De olika varianterna av "Kompis-solen" som barnen skapat på sina hemvister bidrar till att de är aktiva i dokumentationsarbetet. 5-årsgruppen har även gjort en egen bok om hur vi ska vara med varandra.

3. Främjande arbete

Att stärka de positiva förutsättningarna för alla människors lika värde, förskolans ledord.

Det främjande arbetet pågår hela tiden och bedrivs i ett långsiktigt perspektiv. Det sker målinriktat och kontinuerligt. Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde.

Vårt främjande arbete:

- Pedagogerna är goda förebilder.
- Vi ska respektera varandra och känna till de sju diskrimineringsgrunderna.
- Pedagogerna är lyhörda för barnens känslor och behov.
- Utveckla barnens empati, viljan att hjälpa alla.
- Ha respekt för allt levande och omsorg om vår närmiljö.
- Ha god samverkan med vårdnadshavare och skola.

Jämställdhet i förskolan

Huvudmannens mål: *I våra förskolor arbetar vi för alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen, människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet.*

Jämställdhetsarbetet ska genomsyra pedagogiken i vardagen.

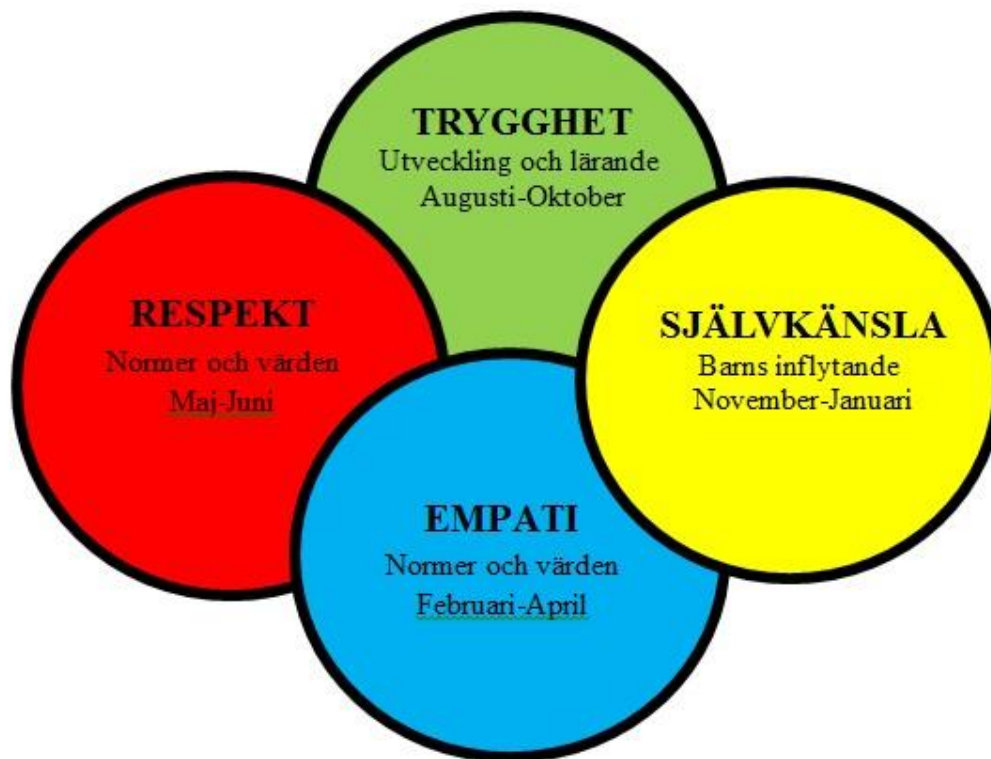
Personalen ska medvetet arbeta för att motverka könsstereotypa mönster bland både barn och vuxna.

För att jämställdhetsåtgärder verksamma inriktar vi oss på följande områden:

- Systematiskt kvalitetsarbete
- Pedagogiska arbetssätt
- Kompetensutveckling
- Pedagogiska lärmiljöer
- Vårdnadshavares delaktighet

Ansvariga för att dokumentationen följs är respektive rektor samt verksamhetschefen för förskolorna i Östhammars kommun.

Vi kommer vara lyhörda för barnens önskemål och behov samt bryta ner läroplanens mål till konkreta mål i verksamheten. Vi kommer att arbeta månadsvis med fyra grundpelare inom jämställdhet; trygghet, självkänsla, empati och respekt.

Mål i Lpfö18

3.1 Trygghet

Pedagoger som är lyhörda och finns nära till hands för att lätt kunna avläsa barnets signaler. När barnet känner förtroende för pedagoger under inskolningen får barnet en trygg bas och kan på så sätt utforska sin omgivning och ta lärdom av den.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *sin identitet och känner trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet*

3.2 Självkänsla

Pedagoger som uppmuntrar och lyfter det positiva hos varje enskilt barn stärker barnets självbild. Pedagoger vägleder barnet hur det egna agerandet påverkar omgivningen.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar*
- *demokratiska principer och förmåga att samarbeta och fatta beslut i enlighet med dem*

3.3 Empati

Viljan att hjälpa andra, förmåga att leva sig in i andra människors situation.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra*
- *förståelse för att alla människor har lika värde och de mänskliga rättigheterna*

3.4 Respekt

Man måste inte tycka som andra eller tycka om alla men vi ska kunna respektera andras åsikter och personligheter.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande*
- *ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället*

Våra ledord på förskolan är att verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar!

4. Förebyggande arbete

Ett förebyggande arbete syftar till att motverka risken för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Vi kommer arbeta förebyggande genom att:

- På planerings- och utvärderingsdagar reflekterar vi över vår verksamhet.
- Pedagogerna finns närvarande vid konflikthantering.
- Pedagogerna ska ges tid till att kontinuerligt reflektera över sin verksamhet och sitt förhållningssätt.

4.1 Kartläggning av riskfaktorer

Varje avdelning gör en kartläggning och dokumenterar. Vi genomför trygghetsvandringar med 5-åringarna. Alla avdelningar lägger upp jämställdhetsplaneringarna på Unikum aktuell månad.

4.2 Målformulering

Alla ska vara trygga på Förskolan Mineralen.

4.3 Insatser

Se jämställdhetsplaneringarna på Unikum som beskriver det förebyggande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling på förskolan. Utifrån varje enskilds barns behov och behov i barngrupperna skapas aktiviteter som sedan genomförs och utvärderas.

5. Åtgärdande arbete

Anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning görs i det digitala systemet Drafit KB process.

Arbetsgång då barn kränker barn

- Om ett barn upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkningar så är det den vuxnes ansvar att anmäla detta till rektor.
- Rektor ansvarar för att informera förvaltningen samt vårdnadshavare. Förvaltningen informeras per automatik via Drafit KB process, där verksamhetschef, barn- och utbildningschef samt nämndsekreterare har insyn.
- Rektor gör bedömningen att inleda en utredning på förskolan, om man inte genom några få frågor kan få händelsen klarlagd och situationen därefter är upplärd. Därefter delegeras ansvar för utredningen till lämplig person. (Om ett barn upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkningar av personal ska rektor ansvara för utredningen). Utifrån utredningens resultat vidtas nödvändiga åtgärder för att förhindra framtida kränkningar.
- Utlämnande av utredningsmaterial ska sekretessgranskas. Vårdnadshavare informeras om resultatet av utredningen samt eventuell åtgärdsplan.
- Nämndsekreteraren är ansvarig för att rapportera alla ärenden till nämnden vid varje sammanträde.
- Förvaltningsledningen följer kontinuerligt upp kränkingsanmälningar samt utredningar med skollära.

Arbetsgång då vuxen kränker barn

- När en vuxen, personal eller vårdnadshavare, kränker ett barn måste den som upptäcker detta agera utan dröjsmål.

- Ta den vuxne åt sidan och ställa "hur - frågor" samt hänvisa till diskrimineringslagen.

- Rektor informeras.

- Rektor ansvarar för att utreda, åtgärda, dokumentera och följa upp vidtagna insatser mot kränkningen. Överordnad chef informeras alltid.

- Överordnad chef håller sig informerad om ärendet tills det är säkerställt att kränkningarna och/eller trakasserierna upphört.

Hanteringsprogrammet som används i arbetsgången vid kränkningar

En länk till Drafit KB process finns alltid på barn- och utbildningsförvaltningens sida på kommunens intranät.

Observera

Pågående utredning eller åtgärder skall inte diskuteras med barn eller vårdnadshavare som inte är berörda av kränkningarna. Offentlighets- och sekretesslagen skall följas.

6. Förankring

Här beskriver ni hur dokumentationen och likabehandlingsarbetet förankras hos samtliga barn, vårdnadshavare och all personal på er förskola.

Vad ska göras?

All personal på Förskolan Mineralen ska bli involverade i dokumentationsarbetet och förankra de gemensamma begreppen. Vart vi står, få en samsyn. Dokumentet ska bli ett levande verktyg för oss i verksamheten och ska brytas ner till konkreta mål som vi sedan kan planera aktiviteter utifrån.

När ska det göras?

Planen diskuteras vid avdelningsmöten, arbetsplatsträff, möte med vårdnadshavare samt vid introduktion och utvecklingssamtal. Planen läggs ut på vår hemsida och Unikum.

Vilka resurser finns avsatta för detta?

På utvecklingsgruppen finns dokumentationen med som en punkt där vi utvecklar dokumentationsarbetet, samt diskuterar jämställdhetsplaneringar.

Vem är ansvarig?

Det är allas ansvar på Förskolan Mineralen att ta del av planarbetet och utveckla arbetet framåt.

Hur och när utvärderar ni insatsen?

Vi kommer utvärdera våra insatser via våra jämställdhetsplaneringar som återkommer kontinuerligt under året samt vid utvecklingssamtal, föräldraenkätsundersökning och vid de dagliga mötena mellan pedagoger, barn och vårdnadshavare.

7. Uppföljning och utvärdering

Här beskriver ni hur dokumentationsarbetet årligen ska följas upp, utvärderas och revideras på er förskola.

I slutet av varje termin ska alla arbetslag sammanställa och utvärdera dokumentation av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Reflekterade text från Jämställdhetsplaneringar och reflektionsprotokoll förs in i detta dokument på sidorna 3 och 4 .

8. Bilagor

Här följer bilagor som stöd för arbetet med dokumentationsarbetet.

Bestämmelser i skollagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling (6 kap. 6-10 §§). Lagen ställer krav på att verksamheten bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns lika rättigheter och möjligheter, och för att förebygga trakasserier, diskriminering och kränkande behandling.

Förskolans verksamhet bedrivs i enlighet med Lpfö18. Förskolans värdegrund ska genomsyra hela verksamheten.

8.1 Definition av begrepp

Kränkande behandling

- Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde.
- Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck.
- Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera.
- En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.
- Kränkningar utförs av och drabbar såväl barn som vuxna.

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen och att den som uppger att hen blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

Kränkningarna kan vara

- Fysiska, till exempel att bli utsatt för slag och knuffar.
- Verbala, till exempel att bli hotad eller kallad för fula ord.
- Psykosocial, till exempel att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning.
- Text- och bildburna, till exempel att inte alla barn får inbjudningskort vid födelsedagar.

Diskriminering

Diskriminera handlar om att berövas rätten att få vara sig själv. Det handlar om den individuella upplevelsen av att fått sin värdighet kränkt utifrån någon av de sju diskrimineringsgrunderna; kön, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning och ålder. Diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna regleras i diskrimineringslagen 2008:567.

Kön

Kön i form av kvinna/flicka eller man/pojke som registreras vid födseln eller senare fastställs. Exempel: Johan sätter på sig en utklädningsklänning och ska gå och dansa, pedagogen frågar då om det är Johanna som ska dansa.

”Tjejer får klä sig som killar, men killar får inte klä sig som tjejer”

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet avses en persons nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Exempel: Ett barn med en annan dialekt blir retad över sitt uttal av de andra barnen.

Religion och annan trosuppfattning

I trosuppfattning ingår åskådningar som är jämförbara med religion. Etiska, filosofiska eller politiska värderingar/åskådningar ingår inte.

Exempel: Fatima blir ledsen då barnen skrattar åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk.

Funktionsnedsättningar

Med funktionsnedsättning menas nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga som uppstår i mötet med omvärlden. En individ kan ha en funktionsnedsättning, men är inte funktionshindrad. Det är omvärlden som står för hindren, inte individen själv.

Exempel: Ett barn sitter i rullstol och kan inte gå med på utflykt, får sitta inne och rita med en annan avdelning.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck handlar om människor som ibland eller alltid bryter mot samhällets normer och föreställningar om hur kvinnor och män förväntas se ut eller vara.

Exempel: Att tillåta att alla får klä sig som de vill.

Sexuell läggning

Med sexuell läggning menas hetero, -homo – eller bisexuell läggning, vilka är de sexuella läggningar som finns definierade enligt svensk lag.

Exempel: Pelle och Antonio är bästa vänner och säger att de älskar varandra och vill gifta sig när de blir stora. Pedagogerna skrattar och säger att det nog kommer att vara bästisar.

Ålder

De lagar och regler som antagits av riksdagen, där ålder anges, ska inte ses som ett uttryck för diskriminering. Som skola eller förskola gör du dig då inte heller skyldig till åldersdiskriminering vid tillämpning av dessa regler. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder om det finns ett syfte.

Exempel: Att man på förskolan har döpta grupper efter år och låter till exempel en femåring gå kvar i fyraårsgruppen på grund av sen utveckling.

Trakasserier

Trakasserier är en handling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de sju skyddande diskrimineringsgrunderna.

Konflikter

Tillfälliga händelser som i allmänhet kan redas ut med hjälp av de vuxna som finns på arbetsenheten. Pedagogerna spelar alltid en viktig roll och ansvarar för att hemmen blir informerade. Viktigt att dokumentera.

8.2 Lagtexter

Aktuella bestämmelser:

1. Barnkonventionen
2. Lpfö18
3. Skollagen 2010:800
4. Diskrimineringslagen 2008:567

8.3 Reflektionsprotokoll

Arbetslagets reflektionsprotokoll till dokumentation av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Datum:

Avdelning:

Reflektera kring de åtgärder från förra året som genomförts/inte genomförts.

Material vi har använt oss av?

[egen text]

Mål som uppnåtts?

[egen text]

Hur går vi vidare?

[egen text]

Barnen ska vara delaktiga och medverka i dokumentationsverktyget mot diskriminering och kränkande behandling, hur har de varit det?

[egen text]

8.4 Jämställdhetsplanering

Tema: *Trygghet, Självkänsla, Empati, Respekt*

Period:

Avdelning:

Läroplanens mål enligt Lpfö18:

[egen text]

Avdelningens mål:

[egen text]

Aktivitet:

[egen text]

När? Var? Hur? Varför?

[egen text]

Resultat - hur blev det?

[egen text]

Analys - använd fördjupande frågor som t.ex. Varför blev det som det blev? Hur gjorde vi?
Vad behöver ändras till nästa gång?

[egen text]

9. Källor

FN:s konvention om barns rättighet. Barnkonventionen. UNICEF.

Skolverket (2014). *Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda*.

Skolverket. *Läroplan för förskolan (Lpfö18)*

Skolverket (2013). *Förskolan och skolans värdegrund*.

Svaleryd, Kajsa & Hjertson, Moa (2012). *Likabehandling i förskola och skola*. Stockholm:
Liber

Skapare av dokumentet:

Christina Jansson, Inger Lundberg, Malin Enqvist, Ulrica Ericsson, Anne Lee Larsson och Lina Backman
(Barn- och utbildningsförvaltningen, Östhammars kommun).